

"Зелена картка":

історія, сучасність і перспективи

Михайло ГОМІВКА,
член Президії МТСБУ, голова Комітету
з питань "Зеленої картки"

Історія впровадження в нашій країні страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів започаткувалася в 1991 році. На той час в Радянському Союзі даний вид страхування монополює "Індержстрах" для автовласників, які виїжджали за кордон в межах країн РЕВ.

В лютому 1991 року в Тернополі було засноване акціонерне страхове товариство "Терен", в плани розвитку якого входило надання послуги в сфері страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Керівництву АСТ "Терен" був добре відомий досвід польських страхових компаній, а життя просто застало впроваджувати цей вид. Початок 90-х років характеризувався величезним обсягом автомобільних поїздок радянських автовласників до Польської Республіки. Необхідною умовою поїздки була наявність страхового полісу, а таку послугу надавав лише "Індержстрах".

Реалізовувалися ці поліси в обмеженій кількості, і оплата проводилася в іноземній валюті, що створювало ряд незручностей для автовласників. І тому вже в травні 1991 року АСТ "Терен" вийшло на ринок Радянського Союзу зі страховим продуктом, який базувався на двосторонній угоді з польською страховою компанією "Веста". Однією з суттєвих умов договору був обов'язок кожної сторони нести відповідальність за полісами, реалізованими партнером

на території своєї країни. Доступна ціна в радянських карбованцях, цілодобова робота сприяли величезній популярності спільного страхового полісу "Терен – Веста". Уже в липні 1991 року поліси продавали представництва від Калінінграда до Молдавії.

Такий результат не міг не відобразитися на розвитку страхового ринку в цілому. Страхування виглядало як успішний вид бізнесу, і тому почали масово створюватись страхові компанії. Виникла необхідність запровадження обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів на території України. В 1992 році проводилися консультації, переговори між окремими страховиками України. В результаті

Страхування "Зеленої картки" – частина страхової діяльності, і від того, яку політику здійснюють страхові компанії, залежить результат цього бізнесу.

таких дій у травні 1993 року відбулася реєстрація Моторно-транспортного бюро України, засновниками якого виступили СК "Україна", СП "Галінстрах", АСТ "Терен", СК "Аскоранк" і ТзОВ "ВМ". Це перше Моторне бюро стало прообразом МТСБУ, і багато документів та ідей передалися новому бюро. Першим керівником Моторного бюро став Валерій Камшиков, який на той час керував страховою компанією "Україна". А вже в 1994 році на підставі Декрету Кабміну, а також Постанови Кабміну №372 від 07.06.1994 року "Про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів" створюється Моторне (транспортне) страхове бюро України, яке до сьогоднішнього дня результативно працює на страховому ринку.

Це були нелегкі часи у розвитку МТСБУ, які супроводжувалися відміною першої Постанови Кабміну, повною зневірою більшості страхових компаній – засновників МТСБУ, відмовою фінансувати діяльність бюро, і тільки завдяки трьом-чотирьом компаніям

вдалося зберегти наше об'єднання, і як результат було виконано основне завдання – в Україні впроваджено обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів.

Неоцінима заслуга в цьому була і є першого Генерального директора МТСБУ Івана Петровича Гумінського. Україна є членом міжнародної системи "Зелена картка". Для багатьох людей, які займалися цим напрямком страхування, вступ України, однією з перших серед країн СНД, до системи "Зелена картка" став справою честі і великим досягненням. Це відбулося також завдяки величезному вкладу Володимира Федоровича Романишина – єдиного і постійного представника України в керівних органах системи "Зелена картка".

Страхування "Зеленої картки" – частина страхової діяльності, і від того, яку політику здійснюють страхові компанії, залежить результат цього бізнесу. На жаль, за останні роки на ринку "Зеленої картки" та й на ринку страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів спостерігаються речі, які призводять не до розвитку, а до його розвалу. Назву основні причини та проблеми:

1) нерозуміння (некомпетентність) акціонерів і керівників страхових компаній щодо серйозності цього виду страхування, зокрема, необмеженої відповідальності за страховими випадками по "Зеленій картці";

2) шалений демпінг з боку окремих страхових компаній, який давно перейшов межу розумного сприйняття.

У полюванні за ринком, а вірніше, за тимчасову вигоду, відбувається вже боротьба не за клієнта, а за страхових агентів. Комісійна винагорода страховим агентам у деяких компаніях сягає 60% страхової премії. Як тут йтиметься про формування резервів і забезпечення виплати страхового відшкодування, і це при солідарній відповідальності учасників ринку? Щоб протидіяти такій політиці, учасники ринку створили Комітет по "Зеленій картці", який підготував ряд документів, спрямованих на покращення ситуації. Проводиться контроль за діяльністю страхових компаній, але бажаного результату це не дає. Серед основних причин можна назвати такі:

■ свідоме недотримання окремими страховиками прийнятих на себе

Порівняльний аналіз за 4 місяці 2009 та 4 місяці 2010 років

№ п.п.	Страховик	Суми отриманих премій (грн)		відхилення абс.	відхилення %
		4 місяці 2009	4 місяці 2010		
1	ВАТ "СК "Універсальна"	15 989 900,00	10 244 524,00	-5 745 376,00	-35,93%
2	ВАТ "УСК "Дженералі-Гарант"	4 430 033,00	3 807 544,00	-622 489,00	-14,05%
3	НАСК "Оранта"	7 186 284,00	7 370 059,00	183 775,00	2,56%
4	УАСК "АСКА"	1 308 639,00	794 428,00	-514 211,00	-39,29%
5	АСК "ІНГО Україна"	4 798 274,00	4 513 954,00	-284 320,00	-5,93%
6	ЗАТ "УТСК"	4 362 958,00	3 410 992,00	-951 966,00	-21,82%
7	ВАТ СК "ПЗУ Україна"	2 794 604,00	2 757 031,00	-37 573,00	-1,34%
8	ЗАТ "ПРОСТО-страхування"	1 741 976,00	3 324 901,00	1 582 925,00	90,87%
9	ЗАТ "Страхова група "ТАС"	2 626 538,00	3 525 509,00	898 971,00	34,23%
10	ЗАТ УІСК "Інвестсервіс"	5 181 499,00	6 766 716,00	1 585 217,00	30,59%
11	СТ "Глобус"	5 224 412,00	6 112 741,00	888 329,00	17,00%
12	ЗАТ СК "Кредо-Класик"	4 657 592,00	4 679 012,00	21 420,00	0,46%
13	ЗАТ "УСК"Княжа"	9 301 140,00	6 842 403,00	-2 458 737,00	-26,43%
14	ЗАТ "Українська екологічна СК"	485 319,00	28 164 217,00	27 678 898,00	5703,24%
Разом:		70 089 168,00	92 314 031,00	22 224 863,00	31,71%

Порівняльний аналіз за 8 місяців 2009 та 8 місяців 2010 років

№ п.п.	Страховик	Суми отриманих премій (грн)		відхилення абс.	відхилення %
		8 місяці 2009	8 місяці 2010		
1	ВАТ "СК "Універсальна"	35 659 160,00	20 306 598,00	-15 352 562,00	-43,05%
2	ВАТ "УСК "Дженералі-Гарант"	8 718 191,00	7 066 829,00	-1 651 362,00	-18,94%
3	НАСК "Оранта"	15 573 763,00	16 885 874,00	1 312 111,00	8,43%
4	УАСК "АСКА"	2 821 230,00	1 861 308,00	-959 922,00	-34,02%
5	АСК "ІНГО Україна"	8 392 329,00	8 178 317,00	-214 012,00	-2,55%
6	ЗАТ "УТСК"	8 792 798,00	6 664 494,00	-2 128 304,00	-24,21%
7	ВАТ СК "ПЗУ Україна"	6 944 737,00	5 830 466,00	-1 114 271,00	-16,04%
8	ЗАТ "ПРОСТО-страхування"	4 004 245,00	7 138 098,00	3 133 853,00	78,26%
9	ЗАТ "Страхова група "ТАС"	5 342 399,00	18 251 650,00	12 909 251,00	241,64%
10	ЗАТ УІСК "Інвестсервіс"	11 410 828,00	16 906 206,00	5 495 378,00	48,16%
11	СТ "Глобус"	10 021 492,00	14 896 720,00	4 875 228,00	48,65%
12	ЗАТ СК "Кредо-Класик"	9 821 779,00	10 585 903,00	764 124,00	7,78%
13	ЗАТ "УСК"Княжа"	15 915 340,00	16 963 764,00	1 048 424,00	6,59%
14	ЗАТ "Українська екологічна СК"	10 583 769,00	28 061 266,00	17 477 497,00	165,13%
Разом:		154 002 060,00	179 597 493,00	25 595 433,00	16,62%

зобов'язань ("Українська екологічна страхова компанія", СТ "ТАС", СТ "Глобус");

■ не до кінця принципова позиція керівництва МТСБУ;

■ неналежний контроль за діяльністю страхових компаній з боку уповноваженого органу.

Як приклад виконання "Договору про співпрацю" наведу порівняльні таб-

лиці з показниками діяльності страхових компаній – повних членів МТСБУ:

Який же вихід? Розраховувати на цивілізовані відносини, взаєморозуміння, на мій погляд, вже неможливо. Жорсткий контроль за дотриманням Договору про співпрацю, за формуванням резервів, безкомпромісне покарання порушників – інших шляхів за солідарної відповідальності існувати не може. ■